

Den rosa overallen

Om genusfostran, modeller av jämställdhet och identitetspolitiska markörer

Fanny Ambjörnsson

fanny.ambjornsson@kvinfo.su.se

Centrum för genusstudier

Stockholms universitet

Paper från ACSIS nationella forskarkonferens för kulturstudier, Norrköping 13–15 juni 2005. Konferensrapport publicerad elektroniskt på www.ep.liu.se/ecp/015/. © Författaren.

Abstract

”Jag vet faktiskt inte hur jag ska göra med den där overallen”, förklarar Josefin om den dyrbara present hon fått av en bekant till sin treveckorsbebis. ”Det går bara inte att ha en så ljusrosa sak på en flicka.”

Otaliga forskare har visat hur kläder spelar en central roll för hur genus iscensätts, manifesteras och i vissa fall ifrågasätts. I fråga om bebisar är kanske detta extra tydligt. Bland de föräldrar i Stockholms innerstad som jag intervjuat och studerat med avseende på genusfostran visar sig just kläder vara en av de viktigaste markörerna för barnets genus. Och i likhet med Josefin pekar de flesta föräldrar ut färgen rosa som problematisk. För flickor är färgen bekymmersam, för pojkar tycks den i det närmaste tabu. Hur kommer sig detta? Vad säger det om föreställningar om manligt och kvinnligt, feminint och maskulint? Och hur kan det kopplas till den officiella jämställdhetsdiskursen i dagens Sverige?

Även publicerad i *Kulturella Perspektiv Svensk etnologisk tidskrift* 14(3) 2005.

Den rosa overallen. Om genusfostran, modeller av jämställdhet och identitetspolitiska markörer

Av tjugotvå barn är det enbart ett som inte enkelt går att könsbestämma utifrån kläderna. Hon heter Alma, får jag senare veta, och hennes pappa är både bekymrad och lite generad över sin dotters klädsel. Han har just påbörjat sin föräldraledighet, förklarar han urskuldande, och visste därför inte att det var fotografering på Öppna förskolan idag.

Alla de andra barnen är däremot finklädlda. Åtta av femton flickor, alla under ett års ålder, har klänning och de som är klädda i byxor är röda eller rosa från topp till tå. Pojkarna har blått, brunt, grått eller vitt. Fotografen, som ser minst två barngrupper per dag, förklarar att detta är en ganska vanlig bild av klädval. Trots att hennes fotografier är svartvita, verkar föräldrarna måna om att klä sina barn i färger som följer traditionella genuskoder.

Bilden ovan är hämtad från en pågående studie om genusfostran, med syfte att undersöka hur föräldrar reflekterar och agerar kring sina små barn med avseende på genus.¹ Under

1 Studien bygger hittills huvudsakligen på ett material bestående av intervjuer med åtta föräldrar, som jag fått kontakt med via en av Barnavårdscentralens föräldragrupper. Barnen var vid intervjutillfällena mellan 8 och 11 månader gamla. Vidare har jag intervjuat fem föräldrar med barn som är mellan 3 och 12 år. Ytterligare intervjuer har genomförts med fyra föräldrar som är medlemmar i en nätbaserad förening för

arbetets gång har jag slagits av hur stor roll kläder tycks spela i denna fostran. Få av föräldrarna, som till större delen bor i Stockholms innerstad, säger sig vara ointresserade av hur de klär sina bebisar. Snarare verkar kläder spela en relativt central roll för hur man presenterar både sin bebis, men naturligtvis också sig själv. Med utgångspunkt i den inledande bilden ska ja därför diskutera hur dessa presentationer av genus kan se ut.

Att inför den första offentliga fotograferingen klä sitt barn i enlighet med dagens genuskonventioner är kanske inte så förvånande. Så förväntat tycks det faktiskt vara att Almas pappa, inför åsynen av de andra flickornas välstrukna klänningar, hellre väljer att låta Alma fotograferas naken, än i sina ljusblå, aningen smutsiga byxor. Vad som däremot förvånade mig var den uppenbara paradoxen i att klä dottern i röda, rosa, blommiga och spetsbeprydda kläder och samtidigt, i samtal och intervjuer, förklara sig skeptisk eller i vissa fall till och med hatisk till dylika markörer. Faktum är att flertalet av föräldrarna säger sig vara negativt inställda till att klä sina barn i ”rosa och rysch-pysch”. Så ofta återkommer detta ställningstagande att jag i det närmaste börjat betrakta rosa som en, med Sherry Ortner's terminologi, nyckelsymbol, som signalerar mer än enbart vilka färger man väljer att klä sin bebis i (Ortner, 1973).

Så hur ska vi då förstå denna paradox? Vad står egentligen färgen rosa för, enligt dessa föräldrar? Och vad säger detta i förlängningen om hur man ser på genus?

Behagfull och gullig

Att spädbarnsföräldrar framför allt påminns om barnets könstillhörighet via valet av kläder är något de flesta jag intervjuat intygar. Malin, som för närvarande är föräldraledig med sin åttamånaders bebis, säger att hon inte funderar så mycket på att hennes barn är en flicka. ”Inte förutom i fråga om kläder”, förklarar hon sen. ”Att det bara finns rosa för flickor. Det är så irriterande. Men, nej, inte annars.”

Även för Åsa blir dotterns kön framför allt en begränsning när det kommer till barnkläder. Åsa, som själv aldrig gillat rosa, köper i vissa fall hellre kläder på killavdelningen, där hon försöker hitta sådant som är mer ”neutralt”. Hon retar sig på att hennes dotter förväntas kläs i rosa enbart på sin könsgrupp. När jag frågar vad hon har emot rosa förklarar hon: ”Ja, jag vet inte, men jag tycker att det är så förnedrande att tjejer bara ska vara gulliga. Jag vill ju att hon ska bli framåt och så. Det kanske hon blir ändå. Det finns ju jättemånga tjejer som är framåt och sådär. Men just att de ska vara liksom som små blommor och behagfulla och allt det där. Det retar mig jättemycket.”

Stina och Mattias, som tillsammans har dottern Linnea, uttrycker sig inte lika bestämt. Släktingarnas gåvor, många gånger förfärligt mycket rosa spets, kunde man ju inte helt rata, förklarar Stina. ”Och då kom de gärna med ett likadant plagg till, för att de trodde att man gillade det första!” Stina förklarar att de gemensamt velat motverka traditionella könsroller genom att inte klä Linnea i alltför mycket rosa och volanger. Men för Mattias handlar det nog mest om stil. Varken han eller Stina gillar såna kläder, inte heller på vuxna, vilket gör att de inte heller vill klä sin dotter så. De gillar mer stilrent och enkelt, säger han. Men Stina kontrar med att när hon häromdagen rensade ut dotterns minsta babykläder var det enbart en liten, liten hög som hon sparade för en kommande pojkbabbe. ”Allt annat var tjejmärkat. Rosa och sånt,” säger hon och rycker skrattande på axlarna.

De fyra föräldrar jag här citerat är representativa för materialet i stort. Deras gemensamma föresats att undvika rosa och spets på sin dotter, förklaras framför allt med att rosa signalerar gullighet och behagfullhet. Att klä dottern i en rosa klänning förmedlar, enligt dem, att man

feministiska föräldrar. Jag har även gjort s k deltagande observation i det område där mina huvudinformeranter bor (dvs en stadsdel i Stockholms innerstad), på två Öppna förskolor, ett antal parklekar, babysim samt på barnvagnsvänliga caféer.

framför allt vill att dottern ska vara söt, gullig och vän. Detta, i sin tur, betraktas som ett uttryck för en gammeldags, förtryckande och ojämsställd bild av flickor.

Inte sällan är det mammorna som uttrycker störst irritation över förväntningarna på sina döttrar. Medan många mammor hänvisar till sin egen uppväxt, där man själv vägrat rosa, eller mot sin vilja tvingats ha en rosa finklänning, förklarar papporna oftare att rosa inte överensstämmer med deras smak. Mestadels är det dock en gemensam linje som båda föräldrarna värnar om – att så långt det går försöka undvika alltför mycket rosa.

För mycket kvinnliga drag

Föräldrarnas negativa tal om rosa gäller, som vi hittills sett, enbart flickkläder. Sällan har jag, utan att själv föra saken på tal, hört mammor eller pappor uttala sig om rosa i relation till pojkar. Detta betyder emellertid inte att pojkar gärna kläs i rosa. Tvärtom, rosa pojkläder tycks snarare vara en så omöjlig kombination att få föräldrar ens komma på att nämna dem i samma andetag.

Under en intervju med Susanne och Anders, som är föräldrar till tvillingarna Alice och Sebastian, talar vi länge om hur framför allt Susanne vill undvika att klä Alice i alltför gulliga kläder. De presenter man får som tvillingförälder är ofta två likadana klädesplagg i olika färg, förklarar hon, och Anders fortsätter: ”Ja, till och med handdukarna man fick var en blå och en rosa. Så det var ju liksom att man vet vems kläder som är vems redan från början.” Därför försöker Susanne så gott det går att parera allt rosa som kommer till Alice. Och eftersom Alice är mindre till storleken får hon arva av Sebastian, vilket innebär att hon ofta har blå, grå och gröna kläder på sig. Jag frågar om det är ett större steg att sätta hennes kläder på honom än tvärtom. Susanne skrattar och medger att det var en svår fråga. Hon bollar över till Anders:

Susanne: Skulle du sätta på honom rosa om det var Alice som var större?

Anders: Vadå?

Fanny: Alltså, är det svårare att sätta på honom hennes kläder. Är det ett längre steg?

Anders: Ja, det är det. Det är det. Alltså, enda gången jag skulle göra det är faktiskt om det skulle vara kris. Om det inte fanns kläder. Annars blir det fel, tycker jag. Men om det skulle vara funktionellt, alltså att det är kallt ute och inte finns andra kläder, då skulle jag göra det.

Susanne: Men du skulle hellre sätta på henne en marinblå tröja?

Anders: Ja, det steget är nog enklare.

Susanne: Jag håller med.

Fanny: Hur kommer det sig då?

Anders: Det är du som jobbar med sånt, så du...

(Alla skrattar.)

Fanny: Jag sammanställer folks förklaringsmodeller!

Susanne: (skratt) Jag vet inte varför det är så.

Anders: Det är väl den där gränsen kille-tjej. Det är väl mer accepterat kanske om man tänker att... Jag menar, killar går ju inte i rosa generellt. Medans tjejer/

Susanne: Tjejer kan ha kakigrönt. Undrar om det ligger en rädsla i att de ska bli tjejiga, kanske. I botten. Om vi bara klär honom i rosa så kanske han blir väldigt... Utvecklar för mycket kvinnliga drag, eller vad tror du Anders?

Anders: Nej, nej det tror jag inte. Så skulle jag inte tänka.

Susanne: Men så är det nog, att det är lättare att sätta på henne hans kläder.

Annika, som har en dotter och en son, förklarar att sonen knappt alls ärvt något av dottern, eftersom hon hade så mycket klänningar och rosa. Jag frågar vad som hänt om hon satt på sonen dotterns kläder. Annika funderar en stund och sen berättar hon hur dottern köpt en mössa med små rosa öron till sin bror i julklapp. Sen hade hon klätt brodern i mössan och gett honom sin rosa väska att leka med. ”Då satt man och skrattade åt honom. Och filmade till och med”, påminner sig Annika och skrattar lite förläget. ”Så skulle man ju aldrig gjort med Moa, om man hade satt på henne en keps och gett henne en fotboll att leka med. Det skulle man ju inte tycka att ’gud vad roligt! Hahaha’. Jag vet inte varför man är sådär fänig.”

Utifrån dessa båda berättelser kan vi sluta oss till att rosa är något föräldrar ogillar, inte enbart på flickor utan även på pojkar. Men medan rosa flickkläder är något man ofta talar om och förhåller sig till, tycks rosa och pojkar vara en så omöjlig kombination att den bokstavligen framstår som skrattretande. När föräldrarna säger sig försöka undvika rosa på flickor för att rosa både könsbestämmer och förpassar flickor till en gammeldags och förtryckande passivitet, undviks rosa på pojkar för att de inte ska framstå som flickor. Detta är något jag återkommer till senare.

Vanans makt?

Om föräldrarna så ofta och övertygande förklarar sig negativa till rosa och ”rysch-pysch”, hur kommer det sig då att så många av flickorna trots allt är klädda i just rosa, rött, spetsar eller blommor? På Öppna förskolan i det område där merparten av föräldrarna i studien bor är bilden om inte entydig så åtminstone tydlig. Flickornas kläder bär så gott som alltid på en eller flera markörer som signalerar att de omöjligt kan vara pojkar. I många fall handlar det om en rosa tröja eller byxa, men ofta om andra mindre uppseendeväckande detaljer i klädseln, såsom blom- eller hjärtmönster, bårder, volanger, kjolar, klänningar, strumpbyxor eller hårspännen. Alltså, rätt och slätt det som föräldrarna i intervjuerna avfärdar som rysch-pysch. Hur förklarar man själv detta faktum?

Som vi redan sett i de tidigare citaten tycks marknaden – och utbudet i barnklädesaffärerna – vara en viktig orsak för föräldrar att köpa rosa till flickor. Den som på senare tid besökt en av de större butikskedjornas barnavdelningar förstår genast vad de menar. Istället för en gemensam bebisavdelning, är oftast redan spädbarnsnivån uppdelad i flick- och pojksidor, med övervägande rosa, rött och vitt till flickor och blått, grått och mörkgrönt till pojkar (se även Jahnke, 2005). När jag frågar expediterna vad detta beror på, hänvisar så gott som alla till efterfrågan. En ägarinna till en mindre butik för barnkläder förklarar att hon ibland försökt köpa mer färgglatt till pojksidan, men inte fått kläderna sålda. Enligt henne vill föräldrar helt enkelt inte ha kläder som är könsöverskridande. Oavsett vem som bär ansvaret är det alltså relativt svårt att gå till en vanlig klädkedja och hitta kläder som inte är entydigt könsuppdelade.

Denna bild bekräftas när jag går på shoppingrunda tillsammans med Åsa och Nina för att titta på barnkläder. Åsa, som vi tidigare hört irritera sig på det övervägande rosa utbudet till flickor, har redan inventerat större delen av området. De affärer vi till slut hamnar i är mindre och framför allt dyrare än de större klädkedjorna. Här finns emellertid kläder i fler färger (som till exempel gult, grönt och brunt), men till avsevärt högre priser. För den som vill undvika rosa och ”rysch-pysch” till sin dotter återstår alltså att antingen köpa kläder på de

stora kedjornas pojkavdelningar, eller söka sig till mindre, dyrare och mer svårtillgängliga alternativ.

En annan anledning som föräldrarna hänvisar till är släktingar och vänner. Vi har tidigare sett hur både Stina och Susanne, oberoende av varandra, förklarar att man inte helt kunnat rata släktingarnas gåvor, även om det ofta varit väldigt mycket spets och rosa. Så resonerar även Milena, som fått flera rosa klänningar både från släktingar i USA och Sydeuropa. Hon visar mig en hög med kläder som hon ännu inte börjat använda och säger skrattande: ”Det här kändes så typiskt osvenskt när vi öppnade paketet. Men vi ber dem inte att köpa mindre spetsar. Det känns inte riktigt. De vill så väl, men det kan bli så fel. De har ett annat synsätt. De bor på landsbygden också, så det är inte storstadsmänniskor.”

Ytterligare en anledning till att föräldrar trots negativ inställning till rosa likväl klär sina flickor så, kan förklaras med det faktum att många ändå vill att det ska synas att deras flicka är just en flicka. Stina, som säger sig välja bort det mesta med spets, volanger och rosa till dottern Linnea, klär henne istället i något hon kallar ”baskläder”. Den dag jag intervjuar Stina har Linnea en blå omlott-tröja med röd bård och röda strech-byxor som är lite insvängda. Jag frågar om valet av klädsel och Stina, som måste tänka efter, säger att kläderna får dottern att se ut som en tjej, trots att de inte är överdrivet markerade.

Detsamma säger Annika, som ofta klär sin åtta månader gamla Klara i blått, brunt och grönt. ”Det är ju inte så att man vill att hon ska se ut som en kille”, förklarar hon och rättar till dotterns haklapp. ”Bara inte att hon ska behöva vara gullig hela tiden.” Nina, som sitter mittemot med sonen Ossian i knät, förklarar att den tröja Klara har på sig idag – mörk och ljusblå med små blommor på – visserligen inte är rosa, men ändå tydligt tjejmarkerad. ”Den skulle aldrig gå att sätta på Ossian”, säger hon och Annika nickar.

Den sista anledning jag väljer att diskutera, uttrycks av Anders, som vi tidigare hörde uttala sig om sina tvillingbarn, en av varje kön:

Jag har den uppfattningen att hon inte ska ha killgrejer bara för att hon ska ha killgrejer. Alltså, om hon är tjej ska hon väl få vara tjej och han kille. Varför ska han ha tjejdkläder? Alltså egentligen, om man ska hårdra det, tycker jag. Utan låt honom vara. De är olika kön.

Vad Anders verkar vara ute efter här är känslan av överdrift – att på ett överdrivet sätt gå utöver det ”naturliga” och ”självklara”. Att ”cross-dressa” sina barn kan till en viss gräns kännas motiverat, men får definitivt inte gå till överdrift, tycks han mena. Och som vi anar i uttalandet, tycks gränsen för överdrift dras snabbare vad gäller en kille än en tjej.

Detta faktum styrks också av tidigare uttalanden vad gäller överskridelse i färgval. Medan en flicka gott kan kläs i blått och grått är det närmast omöjligt att klä en pojke i rosa eller rött. Milena, som visserligen har en dotter, förklarar överträdelser för pojkar med att det blir just mer överdrivet.

Milena: Det är ju allmänt etablerat att, visst killar kan ha långt hår, men inte flätor och tofsar. Men däremot att klä en flicka i jeans med flygplan på tycker jag inte är lika konstigt.

Fanny: Varför då?

Milena: Nej, det är inte lika utstuderat, på nåt vis. Det borde det ju vara, men jag vet inte. Det är väl som att skottarna går med kilt, det är ju vedertaget.

Bilder av genus, bilder av jämställdhet

En nyckelsymbol är, enligt Sherry Ortner, en central figur som innehåller förtätade budskap om grundläggande värderingar i en grupp eller ett samhälle (Ortner, 1973). I denna artikel har jag valt att betrakta färgen rosa som en sorts nyckelsymbol, genom vilken i detta fall föräldrar förhandlar kring, markerar och tar avstånd ifrån olika innebörder av genus. Rosa i sig är naturligtvis varken mer eller mindre än en kombination av grundfärger. Inte heller har den historiskt alltid haft samma innebörd (Garber, 1993). Däremot kan man se hur den, hos en viss kategori människor i samtidens Sverige, beskrivs som både laddad och problematisk. Med lite inlevelseförmåga skulle vi kunna använda deras synsätt som utgångspunkt för en vidare diskussion om genusrelationer och modeller av jämställdhet. Föräldrarna i min studie uppfattar sig nämligen allesammans som just relativt jämställda. De har jämställdhet som ideal och är mer eller mindre intresserade av feministiska frågor, även om ingen av dem är feministiskt aktiv. Deras förhållningssätt till rosa kan därför säga oss något om hur jämställdhet och genus förstås och formuleras bland en grupp intresserade och välvilligt inställda människor.

För att rekapitulera: de föräldrar jag studerat är alla, med några få undantag, skeptiska till att klä sina barn i rosa; flickföräldrarna för att de finner färgen fastlåsande och förtryckande och pojkföräldrarna för att de är rädda att sonen ska uppfattas som en flicka. Däremot tycks man ändå vilja markera barnets kön, något som enligt konventionen görs genom att ge rosa till flickan och blått till pojken. Detta betyder att flickföräldrarna hamnar i en ständig förhandling kring vad som är en godtagbar markör för kvinnlighet och vad som är "alltför rosa". I vissa fall väljer man att köpa dyrare, mer svårtillgängliga kläder, i andra att låta konventionen och släktingarna styra. Pojkföräldrarna behöver däremot sällan fundera alls. Att sätta på sin son rosa eller "rysch-pysch" är inte att tänka på. Det skulle framstå som överdrivet, utstuderat eller rentav skrottretande.

Om vi väljer att betrakta förhållningssättet till rosa som en sorts spegel av dessa föräldrars syn på genus och jämställdhet, får vi en modell som tämligen väl överensstämmer med det genusystem som bland andra Yvonne Hirdman (2001) beskriver. Enligt Hirdman kännetecknas dagens svenska samhälle av en asymmetrisk isärhållning av könen, där det manliga betraktas som norm, medan det kvinnliga avfärdas som avvikande och mindre värt.

Trots att flertalet föräldrar i mitt material motiverar sin skepsis till rosa med feministiska argument (som att det är förtryckande och fastlåsande för flickor), blir det ändå flickorna som i slutändan ska åtgärdas. Det är det kvinnligt kodade som måste kläs om i blått, medan det blåa framstår som mindre markerat, degraderande och besmittat (jfr. Sparke, 1995).

Det faktum att det upplevs som just degraderande och förlöjligande att klä en pojke i rosa antyder dessutom något ytterligare. Man kan nämligen anta att det inte enbart är rädslan att pojken ska framstå som en flicka som ligger bakom dylika känslor. Snarare antyder själva flickigheten även ett möjligt avvikande sexuellt begär – att sonen helt enkelt skulle kunna vara eller bli bög (se t.ex. Segal, 1990, Connell, 1996). Så berättar exempelvis Susanne om en vän vars femårige son är galen i kvinnokläder. "Han snor gästers högklackade skor i entrén och vill gärna gå i mammas klänningar och det går inte över", berättar hon. "Så de har gått till PBU och psykolog och allt. Pappan säger direkt: 'han är bög, han är bög, vi måste stävja det. Gå in och ändra medan det är tid'."

Den asymmetriska isärhållning, genom vilken rosa blir en kvinnligt kodad färg som avfärdas både för pojkar och flickor, inbegriper alltså en förgivet tagen och normerande heterosexualitet. Sålunda ligger det nära till hands att anta att den jämställdhetsmodell föräldrarna rör sig med är en heteronormativ sådan (jfr. Martinsson, 2001, Dahl, 2005).

Men det är inte enbart föreställningar om sexualitet som, genom nyckelsymbolen rosa, vävs in i föräldrarnas förståelser av genus. Här artikuleras även andra maktordningar i samhället, som kan knytas till klass, etnicitet och möjligen ålder. För medan en av de första

orsaker föräldrarna angav till sin skepsis mot rosa var dess associationer till förtryck och begränsning, hänvisade man också så gott som alltid till personligt tycke och smak. Mattias säger, i ett tidigare citat, att han och Stina gillar mer stilrent och enkelt, och därför väljer bort rosa. På liknande sätt förklarar flertalet föräldrar att de själva inte klär sig i rosa och spetsar och därför inte heller vill klä sina döttrar så - att de helt enkelt inte gillar när det blir "för mycket".

I *Att bli respektabel* (1999) diskuterar Beverly Skeggs kopplingarna mellan klass och femininitet. Med utgångspunkt i Bourdieu visar Skeggs hur hänvisning till smak och stil är en central aspekt av hur klass urskiljs och upprätthålls. De engelska arbetarklasskvinnor Skeggs undersökte upplevde hur deras val av kläder, smink och färger ständigt utsattes för bedömning utifrån – hur de, genom att välja vissa kläder framför andra kodades som vulgära, överdrivna och arbetarklass (jfr. Walkerdine, 1997, Ambjörnsson, 2004).

När föräldrarna förklarar att rosa inte ingår i deras personliga stil, bör därför deras avståndstagande inte enbart förstås som ett individuellt val. Snarare kan det betraktas som en sorts identitetsprojekt, som inbegriper fler maktordningar än den som först är uppenbar. Detta syns tydligt i följande exempel, hämtat från en av de mammor i studien som är aktivt feministiskt engagerad. Josefin, som jag kallar henne, berättar hur hon fått en knallrosa overall av en vän till sin treveckorsdotter.

Josefin: Jättesnidig och dyr, men helt omöjlig! Jag höll masken och sa: ojoj, vad fint. Och sen tänkte jag att det här går inte, den här kan vi inte använda.

Fanny: Hur då, menar du?

Josefin: Jamen, den utstrålar nån sorts omedvetenhet om den här problematiken med tjejer och killar.

Fanny: Som att man inte skulle ha tagit ställning eller brytt sig?

När jag några veckor senare träffar Josefin berättar hon att hon funderat en hel del på overallen. Hon förklarar att hon visserligen tycker att rosa är svårt på tjejer, att det sänder ut signaler om att barnet som ligger i vagnen är en söt liten flicka. Samtidigt menar hon att hennes egen ovilja gentemot overallen minst lika mycket handlar om smak, tillhörighet och identitet. "Jag tror helt klart att det handlar om min egen tillhörighet här i innerstan. Men det skulle jag nog inte ha sagt om du hade frågat mig just då", säger hon och skrattar. "För mig är det nog såhär frånstötande [med rosa flickkläder]. Jag tycker ju att det är *fult*, på nåt sätt. Det blir såhär dålig smak."

Exemplet med den rosa overallen visar tydligt det jag är ute efter. För Josefin blir presenten en sorts uppvaknande, där hon blir medveten om att hennes feministiska ställningstagande går hand i hand med viljan att passa in bland de människor som bor i stadsdelen. På samma sätt som Milena i ett tidigare citat förklarar att de rosa kläder hon fått kommer från släktingar på landsbygden i Sydeuropa och USA, handlar Josefins funderingar om andra gränsdragningar och hierarkier än enbart genus. Den jämställdhetsmodell föräldrarna jag intervjuat anammar rymmer alltså inte enbart information om synen på genus och relationen mellan "manligt" och "kvinnligt". Den är också en sorts identitetspolitisk markering. Att sätta en knallrosa overall på en flicka riskerar således inte enbart att fungera begränsande vad gäller kön, utan även vad gäller klass, etnicitet, plats och tid. Att välja bort rosa blir därför också ett sätt att visa att man är en viss sorts modern, urban, svensk, medelklass.

Referenser

- Ambjörnsson, Fanny (2004): *I en klass för sig. Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Stockholm: Ordfront.
- Connell, Robert (1996): *Maskuliniteter*. Göteborg, Daidalos.
- Dahl, Ulrika (2005): "Scener ur ett äktenskap: jämställdhet och heteronormativitet". I Kulick (red) *Queer i Sverige*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Garber, Marjorie (1993): *Vested Interests. Cross-dressing and Cultural Anxiety*. New York: Harper Perennial.
- Hirdman, Yvonne (2001): *Genus- om det stabilas föränderliga former*. Lund: Liber.
- Jahnke, Marcus (2005): "Trots. Mindre könsstereotypa barnkläder." Examensarbete för påbyggnadsutbildning i design och konsthantverk, Göteborgs Universitet.
- Martinsson, Lena (2001): "Marmorhallen. I B. Lundgren och L. Martinsson (red.) *Benämna, bestämma, betvivla. Kulturvetenskapliga perspektiv på kön, sexualitet och politik*. Lund: Studentlitteratur.
- Ortner, Sherry B (1973): "On Key Symbols". I *American Anthropologist*. 75.
- Segal, Lynne (1990): *Slow Motion: Changing Masculinities, Changing Men*. London: Virago.
- Skeggs, Beverly (1999): *Att bli respektabel*. Göteborg: Daidalos.
- Sparke, Penny (1995): *As Long as it's Pink. The Sexual Politics of Taste*. London: Pandora.
- Walkerdine, Valerie (1998): *Daddy's Girl. Young Girls and Popular Culture*. Cambridge: Harvard University Press.